

NGƯỜI THẦY TẬN TỤY

MỘT NGƯỜI THẦY TẬN TỤY
VỚI MÁI ĐẦU TRẮNG, TAY CẦM
CẶP ĐEN, BƯỚC ĐI TẬP TĨNH
TRONG ÁNH CHIẾU TÀ SẾ MÁI
LÀ NHỮNG GÌ NHỮNG THỂ HỆ
SINH VIÊN GHI NHỚ MỖI KHI
NHẮC VỀ THẦY - NHÀ GIÁO
NGUYỄN XUÂN LƯƠNG.

“DẶM DÀI” CHỜ XE BUÝT

5 giờ chiều, đường Nguyễn Trãi người đông như mắc cửi, người và phương tiện mỗi lúc một đông, chen chúc nhau tìm hướng tiến. Tại bến xe buýt đối diện cổng Trường ĐHKHXH&NV, người ta vẫn thường bắt gặp hình ảnh một ông cụ 80 tuổi với mái đầu bạc trắng, dáng đi tập tễnh cố chen chân lên những chuyến xe buýt đông nghẹt. Ông cụ đó chính là thầy giáo Nguyễn Xuân Lương.

7 giờ tối, người thầy già vẫn chưa lên được xe buýt. Mỗi khi xe trườn tới thầy nheo mắt lại, cố nhìn số xe qua cặp kính dày cộp. Nhiều lúc chuẩn bị bước lên xe, thầy mới chợt nhận ra không phải xe về nhà. Cũng có khi thầy nhận đúng ra xe số 60 nhưng cánh cửa xe đã đóng lại. Xe nhả khói, rú còi rồi chạy mất hút. Bước chân chậm chạp của thầy không theo kịp tốc độ của những chiếc xe buýt. Nhiều sinh viên nam chạy hùng hục nhiều khi vẫn lỡ xe vậy mà thầy Lương đã gần 80 tuổi... “Cho tôi lên xe với!” - dáng khấp khểnh cùng tiếng gọi khàn khàn của thầy rơi chơi vơi vào không gian âm ào của phố thị. Không lên được xe, thầy đưa bước chậm chậm quay về bến chờ xe buýt. Trong chiều muộn, không biết người thầy ấy đã để lỡ bao nhiêu lần những chuyến xe buýt.

Trên forum *ngonguhoc.org*, nhiều sinh viên khi kể về thầy đều ao ước: “Những chiếc xe buýt sẽ có mắt để khi nhìn thấy thầy thì bằng giá nào cũng phải dừng lại để chờ thầy lên...”. Một sinh viên có nick *minhminh* tâm sự: “Ước gì thầy không bao giờ phải chờ xe quá 10 phút”. Đoạn đường khoảng 2 km về nhà đối với thầy Lương sao dài thế? Sau hơn hai tiếng, khi bến xe bắt đầu vắng khách thầy mới lên được xe để về nhà...

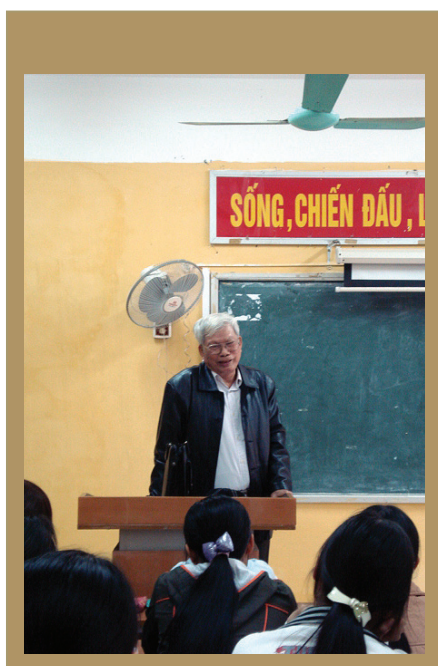
MỘT ĐỜI KHÔNG DANH LỢI

Thầy Lương sinh ra trong một gia đình gia giáo, nề nếp ở huyện Cẩm Khê, tỉnh Hà Tĩnh. Dòng dõi là một gia tộc có uy tín trong làng, là một gương sáng về lối sống hòa thuận kính trên nhường dưới, được vua Bảo Đại tặng bức “Tứ đại đồng đường”. Tương truyền cụ Phan Bội Châu còn tặng gia đình nhà giáo Nguyễn Xuân Lương một câu đối nổi tiếng có nội dung là: “Tứ đại đồng đường, hoan hỉ chúng sinh năng hữu kỷ. Hồng son dư vượng khí, ngũ châu tâm vận Á như Âu”...

Thầy Lương bắt đầu dạy học từ năm 1948 và sau khi tốt nghiệp Trường ĐH Tổng hợp Hà Nội, thầy được giữ lại làm cán bộ giảng dạy. Đồng lương ít ỏi, cuộc sống gặp rất nhiều khó khăn nhưng thầy vẫn yêu nghề, yêu trường. Cách đây 5 năm, ở cái tuổi “xưa nay hiếm” thầy vẫn lặn lội dẫn sinh viên đi thực tập ở Lào Cai và không may gặp tai nạn. Đôi chân của thầy cũng vì thế mà không còn được linh hoạt như xưa. Đã có lúc tưởng như không qua khỏi nhưng bằng tình thương học trò, thầy đã vượt lên để ngày ngày tới lớp.

Câu chuyện về những năm tháng công tác của thầy cũng khiến nhiều người nghe xong phải ngỡ ngàng. Đang giảng dạy ở bộ môn, thầy được đưa lên làm công tác Đảng. Thầy kể, trước đây thầy từng làm quyền Bí thư Đảng uỷ, rồi từng làm Trưởng phòng Tổ chức cán bộ của Trường ĐH Tổng hợp Hà Nội. PGS.TS Nguyễn Hữu Đạt (Khoa Ngôn ngữ học - Trường ĐHKHXH&NV) nhớ lại: “Thầy Lương là một người thầy đáng kính. Thầy tiêu biểu cho một lớp người dành cả đời phục vụ tổ quốc”.

Khi tuổi đã về già, thầy vẫn luôn cố gắng cống hiến hết những gì có thể mà không mảnh may đòi hỏi quyền lợi riêng cho mình. Đến khi về hưu thầy cũng không có bất kì một danh hiệu thi đua nào trong khi các thế hệ học trò đều đã có hàm này chức kia, đều có những danh hiệu cho riêng mình. Trong cuốn *Văn khoa chân dung ký*, tác giả Nguyễn Hữu Đạt viết: “*Thương ông, mà lại chẳng có*

quyền nên chẳng có cách nào giúp ông được” ...

NIỀM VUI TUỔI “XẾ CHIỂU”

Những ai yêu quý nhà giáo Nguyễn Xuân Lương đều ấm lòng khi biết thầy được phong tặng danh hiệu Nhà giáo Ưu tú trong dịp kỉ niệm Ngày nhà giáo Việt Nam 20/11/2008. Phần thưởng tuy khiêm nhường nhưng là sự ghi nhận công lao tận tụy của cả một đời thầy làm nghề trồng người. Với thầy, có lẽ niềm vui lớn hơn là được thấy các con, các cháu giờ đây đều vương trưởng. Vào các dịp lễ tết, thầy vẫn thường xuyên nhận được rất nhiều thiệp chúc mừng của các cô học trò từ. Phần lớn họ đều là những người nước ngoài được học thầy, được thầy truyền cho tình yêu Tiếng Việt và văn hóa Việt Nam. Có cậu học trò người Nhật Bản vì quý mến thầy đã có lần sang tận Việt Nam cùng thầy đón Tết...

Câu chuyện về cuộc đời thầy Lương đã làm bao thế hệ sinh viên xúc động.

Lớp ngôn ngữ học K51 quyết định cử Bí thư Chi đoàn đưa thầy về mỗi lần thầy có giờ lên lớp. Thầy không còn phải chờ xe buýt. Vịnh về cuộc đời thầy, những thế hệ đi sau mới có câu thơ rằng:

Phơ phơ tóc bạc trên đầu

Mà sao vẫn cứ dãi dầu nắng mưa

Hết đi sớm lại về trưa

Một mình... lại tự đón đưa chính mình

Hàm chẳng có, đạo vẫn vinh

Đã là sen chẳng sợ tanh mùi bùn...

Hình ảnh một người thầy tận tụy với mái đầu trắng, tay cầm cặp đen, bước đi tập tễnh trong ánh chiều tà sẽ mãi là những gì thế hệ sinh viên ghi nhớ mỗi khi nhắc về thầy - nhà giáo Nguyễn Xuân Lương.

>> PHẠM THỊNH

K51 Khoa Ngôn ngữ học, Trường ĐHKHXH&NV